

11η ΣΥΝΕΔΡΙΑ

«Ποιμένες σέ ένα δίκτυο ἀλληλοϋποστήριξης».

Συντονιστής-Όμιλητής: Πρωτοπρεσβύτερος Σταῦρος Κοφινᾶς

Ἡ συνάντησή μας ἐδῶ στην Ρόδο μας ἔχει δώσει την ευκαιρία να συζητήσουμε σημαντικά και επίκαιρα θέματα. Το πιο σημαντικό ὅμως είναι ὅτι το πρώτο αυτό διεθνές Συνέδριο για την ποιμαντική διακονία του οικουμενικού πατριαρχείου στο χώρο της υγείας, μας ἔδωσε την ευκαιρία να γνωρισθούμε μεταξύ μας. Ομολογῶ ὅτι, για μένα προσωπικά, ο καθένας σας είναι μια αποκάλυψη. Οι γνώσεις σας, οι πείρα σας και τα προσωπικά σας χαρίσματα ἔχουν συμβάλει στην επιτυχία του συνεδρίου. Μάλλον, αυτή είναι η επιτυχία του συνεδρίου: ὅτι τόσο χαρισματικό δυναμικό συγκεντρώθηκε να προβληματισθεί και να συζητήσει τα κρίσιμα θέματα της ποιμαντικής της υγείας. **2** Το ερώτημα είναι, πῶς μπορούμε να συνεχίσουμε και να επεκτείνουμε αυτή την επικοινωνία ὥστε, στην προσπάθειά να διακονήσουμε τον ἄρρωστο, να πλέξουμε ένα δίκτυο

αλληλοβοηθείας και υποστήριξης μεταξύ μας; Αυτή η συνεδρία είναι αφιερωμένη σ' αυτή την προσπάθεια.

Για να βοηθήσω αυτή την προσπάθεια, επιτρέψτε μου να θέσω ένα πλαίσιο, διευκολύνοντας έτσι την επικοινωνία μας.

Σ' όλη την διάρκεια του συνεδρίου, έχει τονιστεί η ανάγκη για μια εκκλησιολογική προσέγγιση της φιλανθρωπίας και της ποιμαντικής διακονίας. **3** Δεν φθάνει, όμως, να υπερτονίζουμε ότι είμαστε Μία, Αγία, Καθολική και Αποστολική Εκκλησία. Θα πρέπει όμως να εξαντλήσουμε όλους τους τρόπους που έχουμε στην διάθεση μας ώστε όλοι να εισέλθουν και να συμμετάσχουν σε μια σχέση ενότητας, μέσα από την Χάρη του Αγίου Πνεύματος. Όλες οι υγιείς υπαρξιακές διαστάσεις του κάθε ανθρώπου και όλου του κόσμου βρίσκονται σ' αυτή την ένωση.

4 Σχολιάζοντας την εντολή που δίνει ο Αγ. Παύλος προς τους Εφεσίους να τηρήσουμε «τὴν ἐνότητα τοῦ πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης» (Εφεσ. 4:3), ο Αγ. Χρυσόστομος λέει ότι δεν είναι δυνατόν η ανθρώπινη ύπαρξη να συνυπάρξει εκεί που δεσπόζει η διχόνοια. Εδώ, η έννοια της διχόνοιας έχει βαθιές προσωπικές και

κοινωνικές υπαρχιακές διαστάσεις. Μας λέει ότι αυτό που καλλιεργεί την διχόνοια, και συνεπώς την διάσπαση της ανθρώπινης ύπαρξης, είναι η ψυχρότητα, που συνεπάγεται την αδιαφορία, ενώ, αυτό που επιτυγχάνει την ενότητα είναι η «θερμότης της αγάπης», μέσα από τον σύνδεσμο της ειρήνης - ο σύνδεσμος που υπάρχει μεταξύ μας, με τον Θεό και με τον εαυτούς μας. **5** Αυτός ο σύνδεσμος δεν θλίβει, ούτε πιέζει, αλλά μας ελευθερώνει και μας οδηγεί σε ευρυχωρία. Μετά, ο Άγιος συνεχίζει: **6** «Όταν ο ισχυρός είναι δεμένος με τον ασθενή, στηρίζει και εκείνον και δεν τον αφήνει να χαθεί. Και αν συνδεθεί με τον οκνηρό, διεγείρει αυτόν εις το να είναι πρόθυμος. Διότι «όταν ο ένας αδελφός βοηθήται υπό άλλου αδελφού είναι και οι δύο ως η οχυρωμένη πόλις.» Τίποτα δεν μπορεί να εμποδίσει αυτό το σύνδεσμο, αυτή την αλυσίδα – ακόμη και ο θάνατος – αλλά είναι ισχυροτέρα και δυνατοτέρα από όλα (Παρ. 18:19).¹

Σε σχέση με τον άρρωστο και την διακονία μας, τα λόγια του Χρυσοστόμου θέτουν τα βασικά θεμέλια για την ποιμαντική που

χρειάζεται να εξασκήσουμε. **7** Αν κάτι τυραννάει τον άρρωστο, αυτό είναι η απειλή ενός υπαρξιακού διχασμού - ότι θα διασπασθεί και θα αποκοπεί από τον εαυτό του, τους δικούς του και από τον κόσμο εν γένει. Αυτή η απειλή εστιάζεται: 1) στον φόβο ότι θα χάσει την ταυτότητά του ως πρόσωπο επειδή θα ταυτισθεί απόλυτα με την αρρώστιά του, 2) στον φόβο ότι οι άλλοι θα τον απορρίψουν και 3) στον φόβο μπροστά στην πιθανότητα του θανάτου. **8** Ουσιαστικά, αυτοί οι τρεις φόβοι αποτελούν τον φόβο της μοναξιάς. Οι ίδιοι φόβοι βιώνονται από την άμεση οικογένειά του ασθενούς. Ακόμα οι θεραπευτές του αρρώστου βιώνουν τις ίδιες ανησυχίες για τον εαυτό τους από μια άλλη σκοπιά, παρόλο που αυτές οι ανησυχίες δύσκολα παρατηρούνται και εκφράζονται.

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι ο φόβος της μοναξιάς σήμερα δεν είναι αβάσιμος. Η έντονη μοναξιά που βιώνει ο άρρωστος στις μέρες μας είναι μια τραγική πραγματικότητα. Και όπως ακούσαμε κατά την διάρκεια του συνεδρίου μας, φαίνεται ότι αυτή η μοναξιά θα βαθαίνει όλο και περισσότερο στο μέλλον λόγω του τρόπου που διαμορφώνεται η μετανεωτερική μας κοινωνία.

Αυτή η τραγική πραγματικότητα πρέπει να μας προβληματίσει ως Εκκλησία. **9** Χρειάζεται, όμως, να ομολογήσουμε ότι έχουμε ένα τεράστιο μέρος ευθύνης απέναντι σ' αυτήν την κατάσταση, δηλαδή για την έντονη μοναξιά που βιώνει ο σημερινός άνθρωπος, και να αναγνωρίσουμε την αμέλειά μας ως ποιμένες. Εάν δεν σηκώσουμε το μερίδιο ευθύνης απέναντι σ' αυτή την τραγική πραγματικότητα και αναγνωρίσουμε τα δικά μας σφάλματα, δεν θα βρούμε τους τρόπους να θεραπευτεί η αρρώστια της διχόνοιας και της αδιαφορίας που μας κυριεύει.

Αν αποδεχθούμε ότι αυτή η αρρώστια καλλιεργείται από την ψυχρότητα και την αδιαφορία, τότε πρέπει να ομολογήσουμε ότι ο τρόπος που λειτουργούμε ως ποιμένες είναι, το ελάχιστο, πολλές φορές τυπικός, να μη πω ψυχρός. **10** Αυτός ο τυπικός και ψυχρός τρόπος, δομημένος σε μία νομική ή κοσμική (να μη πω εμπορική) αντίληψη, είναι αυτό που καλλιεργεί μια λανθασμένη εκκλησιολογία. Δημιουργεί μια θρησκευτικότητα που πιέζει και δεσμεύει τον άνθρωπο μέσα σε ενοχές και υποχρεώσεις, που, στην συνέχεια, βαθαίνει την υπαρξιακή του μοναξιά. Του αφαιρεί κάθε

ελπίδα και εμποδίζει τη χάρη του Θεού να λειτουργήσει
θεραπευτικά. **11** Το χειρότερο είναι ότι, μια τέτοια αντίληψη,
συμπεριφορά και έλλειψη ευθύνης, δεν μας αφήνει να ενώσουμε τις
δυνάμεις μας, επιτρέποντας την οκνηρία και την μεταξύ μας
μεμψιμοιρία να αφαιρεί κάθε είδος ανθρώπινης αξιοπρέπειας.

11 Ε Γι' αυτό, η ανάγκη να ξεμπλέξουμε, να ξετυλίξουμε,
και να ενισχύσουμε τα δίκτυά μας, να ενώσουμε τον σύνδεσμο
μεταξύ μας, είναι απαραίτητη ώστε να παραμείνουμε αλιείς
ανθρώπων.

12 Κατά την διάρκεια του συνεδρίου μας, αγγίξαμε σημαντικές
πλευρές της διακονίας μας:

1. Η σωματική, ψυχολογική και πνευματική διάσταση του
αρρώστου
2. Η οικογένεια και το οικείο περιβάλλον του αρρώστου
3. Η σχέση του ιερέα με τον άρρωστο και με το οικείο του
περιβάλλον

4. Η σύνδεση του αρρώστου με την ευρύτερη εκκλησιαστική κοινότητα

5. Ο τρόπος που ο ιερέας συνεργάζεται με τον ιατρό και το υπόλοιπο θεραπευτικό προσωπικό

Επίσης, τονίσθηκε η ανάγκη για την υποστήριξη και την επιμόρφωση όλων των στελεχών, κάτι που περιλαμβάνει και τους ιερείς που διακονούν τον άρρωστο. Να προσθέσουμε ότι χρειάζεται να ευαισθητοποιηθεί ακόμα περισσότερο όλο το εκκλησιαστικό σώμα, οι κρατικοί και υγειονομικοί φορείς για τις λεγόμενες «πνευματικές διαστάσεις» του αρρώστου. Τέλος, χρειάζεται να αναπτυχθεί ένας διάλογος και μια συνεργασία με άλλους φορείς που σχετίζονται με την μέριμνα των ασθενών.

Παράλληλα με την προετοιμασία του συνεδρίου μας, δημιουργήθηκε μια ιστοσελίδα που μπορεί να μας βοηθήσει να έχουμε μια οπτική εικόνα σε όσα έχω αναφέρει. Παρόλο που αρκετοί από εσάς έχετε επισκεφθεί την ιστοσελίδα, θα ήθελα να την δούμε μαζί. Θέλω να τονίσω ότι μια ιστοσελίδα δεν είναι ο σκοπός μιας συνεργασίας. Εκφράζει, όμως, την «φιλοσοφία» ή «το πνεύμα» μιας

συνεργασίας ή ενός συνδέσμου και μπορεί να αποτελέσει ένα καλό εργαλείο στην ενημέρωση όλων των στελεχών που αποτελούν ένα δίκτυο διακονίας.

INTERNET

Δεν θα ήθελα να μακρυνώ άλλο, ώστε να υπάρξει χρόνος να αναπτύξουμε έναν ανοικτό διάλογο μεταξύ μας. Εξάλλου, η επικοινωνία είναι ένα από τα πιο απαραίτητα στοιχεία μιας θεραπευτικής προσπάθειας. Μόνο, μέσα από την προσπάθεια να επικοινωνήσουμε, θα βγούμε από την αδιαφορία, την οκνηρία και την μεμψιμοιρία μας και θα οδηγηθούμε στην ελευθερία και στην ευρυχωρία της Εκκλησίας, όπου θα ανακαλύψουμε νέες προοπτικές για την βελτίωση της διακονίας που προσφέρουμε.

¹ Χρυσόστομος, Εις την προς Εφεσίους, Λόγος Θ, ΕΠΕ , 20: 657-659